ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

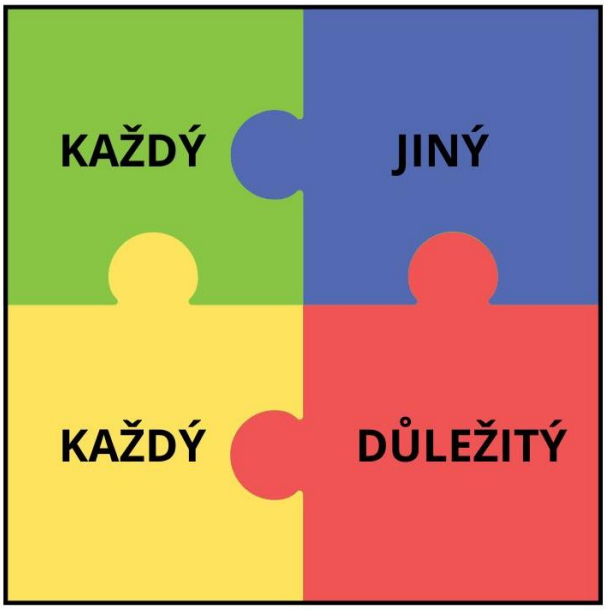

OBSAH

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ŠKOLY 3
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY 4
3. PEDAGOGICKÝ TÝM MATEŘSKÉ ŠKOLY 6
4. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ 7
4.1 Psychosociální podmínky 7
4.2 Spolupráce se zákonnými zástupci 7
4.3 Organizace 8
4.4 Životospráva 13
4.5 Věcné podmínky 14
5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU 15
5.1 Vize a cíle vzdělávání 15
5.2. Vzdělávací strategie 18
5.3 Pedagogické diagnostikování 23
5.4 Individualizace 24
6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH 25
6.1 Integrované bloky 25
6.2 Další projekty a programy 31
7. AUTOEVALUACE 32
7.1 Plán autoevaluace 32

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ŠKOLY

Název dokumentu: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Motivační název: Každý jiný, každý důležitý.

Název školy: Střední škola, Základní škola a Mateřská škola Šumperk

Sídlo školy: Střední škola, Základní škola a Mateřská škola Šumperk

Hanácká 3, 787 01 Šumperk

Odloučené pracoviště:

Mateřská škola, Třebízského 1, 787 01 Šumperk

Kontakt: tel.: 583 213 166, 583 216 462;

e-mail: zssumperk@seznam.cz

www.zssumperk.cz

Facebook: SŠ, ZŠ a MŠ Šumperk

Instagram: ss_zs_ms_sumperk

IČO: 49589768

Ředitelka školy: Mgr. Dagmar Skoumalová

Zástupkyně ředitelky: Pavlína Kochwasserová

ŠVP zpracoval: Mgr. Jitka Bartončíková a kolektiv mateřské školy

Zřizovatel: Olomoucký kraj

Sídlo zřizovatele: Jeremenkova 40a, 779 00 Olomouc

Kontakt: tel.: 585 508 856

IČO: 60609460

Číslo jednací: 97/2026

Platnost dokumentu: 1 rok

…… ……

Mgr. Dagmar Skoumalová razítko školy

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Mateřská škola je odloučeným pracovištěm Střední školy, Základní školy a Mateřské školy Šumperk, která je zřízená podle § 16, odst. 9 školského zákona. Podmínkou pro přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání je souhlasné stanovisko a doporučení školského poradenského zařízení (Pedagogicko-psychologická poradna, Speciálně pedagogické centrum). Na základě tohoto doporučení jsou do naší mateřské školy přijímány děti s přiznanými podpůrnými opatřeními 3. – 5. stupně.

Obsahem činnosti mateřské školy je rozvoj dětí předškolního věku se speciálními vzdělávacími potřebami, jejich výchova, vzdělávání a speciálně pedagogická podpora. Cílovou skupinou jsou děti s opožděným psychomotorickým vývojem, s narušením komunikační schopnosti, se sluchovým postižením, se zrakovým postižením, s poruchami chování, tělesným postižením nebo zdravotním znevýhodněním, mentální retardací, děti s poruchou autistického spektra, děti s kombinovanými vadami, děti se sociálním znevýhodněním, děti s odlišným mateřským jazykem a děti nadané.

Lokalita školy

Odloučené pracoviště mateřské školy se nachází v klidné části města Šumperk, obklopené městským parkem Smetanovy sady. V blízkosti jsou zastávky městské autobusové dopravy, která navazuje na autobusovou i vlakovou dopravu do města Šumperk, což umožňuje dobrou dostupnost také rodinám dětí z blízkých i vzdálenějších obcí. Parkování je umožněno v ulici Nerudova nebo Nemocniční.

Hlavní vchody pro rodiče s dětmi jsou ze Smetanových sadů a z ulice Nerudova přes školní zahradu. Bezbariérový přístup do budovy je z ulice Třebízského. Pohyb v samotné budově však již bezbariérově upraven není.

Charakteristika a historie budovy

Jednopatrová budova mateřské školy na ulici Třebízského je majetkem města Šumperk, má tvar písmene H a původně sloužila jako mateřská škola a jesle. Od školního roku 1990/1991 se jednalo o Mateřskou školu speciální, od září roku 1992 o Speciální mateřskou školu internátní a v září roku 2000 vznikla Speciální základní škola pro žáky s více vadami se sídlem na Třebízského 1, jejíž součástí byla speciální mateřská škola a internát. Tato Speciální základní škola pro žáky s více vadami byla k 1. 7. 2005 sloučena se Speciální školou Šumperk, Hanácká 3. Od 1. 9. 2016 je škola zřízena dle § 16 odst. 9 školského zákona.

Drobnými stavebními úpravami se docílilo přebudování místností do současného stavu. Součástí budovy na ulici Třebízského 1 je mateřská škola, školní družina, šatny, školní jídelna, třídy základní školy pro žáky s diagnózou pervazivní vývojová porucha. K dispozici jsou pracovny uzpůsobené pro individuální činnost s dětmi a pro individuální logopedickou práci.

K budově mateřské školy patří rozlehlá zahrada s pískovišti a prolézačkami. Další možnost pro pohybové aktivity nabízí třída upravená coby „tělocvična“.

Školní jídelna – výdejna stravy je umístěna v patře budovy, je vybavena konvektomatem a nerezovými pulty dle hygienických požadavků. Strava je dovážena ze školní jídelny při Vyšší odborné škole a Střední průmyslové škole, Generála Krátkého 1, Šumperk.

Kapacita mateřské školy

Kapacita mateřské školy je 60 dětí. Děti jsou rozděleny do 7 tříd. Počet dětí ve třídách vychází z vyhlášky č. 27/2016 Sb.. Každá třída je vedena speciálním pedagogem. Působení asistenta pedagoga ve třídách vyplývá z doporučení školského poradenského zařízení (Pedagogicko-psychologická poradna, Speciálně pedagogické centrum) a je vždy v souladu s předcházejícím souhlasným vyjádřením Krajského úřadu Olomouckého kraje.

Kritéria pro přijímání dětí

Děti jsou do mateřské školy přijímány v době „Zápisu k předškolnímu vzdělávání“ na základě kritérií, která jsou uveřejněna na plakátech města. Tato kritéria jsou k dispozici rovněž na webových stránkách školy www.zssumperk.cz. Na základě vyplnění „Žádosti o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání“, doložení potřebných dokladů a doporučení školského poradenského zařízení rozhodne ředitelka školy o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání. Za průběh zápisu odpovídá zástupkyně ředitelky pro mateřskou školu.

Specifika jednotlivých tříd

- Třída MŠ 1 – Myšky, třída MŠ 2 – Motýlci: věkově heterogenní třídy pro děti s vývojovými pervazivními poruchami, poruchami autistického spektra, s různými diagnózami a dosud lékařsky neuzavřenými diagnózami.
- třída MŠ 3 – Žabky: věkově heterogenní třída pro děti s různými diagnózami, s kombinovanými vadami a s dosud lékařsky neuzavřenými diagnózami.
- Třída MŠ 4 – Ježečci: věkově homogenní třída pro děti povinnou předškolní docházkou a s odkladem školní docházky s různými diagnózami.
- Třída MŠ 5 – Veverky: věkově heterogenní třída pro děti s různými diagnózami.
- Třídy MŠ 6, MŠ 7 – Medvídci: věkově heterogenní třídy pro děti s vývojovými pervazivními poruchami, poruchami autistického spektra.

3. PEDAGOGICKÝ TÝM MATEŘSKÉ ŠKOLY

Obecný popis týmu

Pedagogický tým mateřské školy tvoří zástupkyně ředitelky – vedoucí učitelka, 10 učitelek (speciálních pedagogů s bakalářským nebo magisterským vzděláním) a 6 asistentů pedagoga. Dvě z učitelek působí coby školské logopedky a věnují se individuální logopedické práci s dětmi. Jde o pedagogicky zkušený tým. Každý pedagog má již víceletou praxi v naší mateřské škole.

Všechny učitelky pracují na plný úvazek. Přímá výchovná práce je rozvržena s ohledem na délku a potřeby provozu.

Všichni pedagogové jsou podporováni v dalším individuálním vzdělávání, mají možnost účastnit se kurzů, seminářů v rámci Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, vzdělávání přes Operační program Jana Amose Komenského apod.

Fungování mateřské školy je postaveno především na osobních kontaktech, otevřené každodenní komunikaci, vzájemné vstřícnosti a dohodě, spolupráci, sdílení zkušeností, individualizovaném přístupu.

Komunikace se zástupkyní ředitelky probíhá denně individuálně nebo v rámci měsíčních metodických sdružení skupinově. Čtvrtletní pedagogické rady probíhají za přítomnosti ředitelky školy. Veškeré nenadálé situace v mateřské škole, jejím provozu, závěry z metodických sdružení řeší vedoucí učitelka s ředitelkou školy.

V případě potřeby mohou pedagogové využít služby školního psychologa, který je připravený poskytnout vedení, pomoc či konzultaci nejen jim, ale i zákonným zástupcům při řešení nastalých situací.

Na provozním úseku pracuje v mateřské škole mzdová účetní, vedoucí jídelny, školník a dvě uklízečky.

Všichni zaměstnanci školy jsou seznámeni se svými právy a povinnostmi, respektují Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, spolupracují mezi sebou a usilují o pozitivní rozvoj školy.

Profesní rozvoj pedagogických pracovníků

Velice přínosná v profesním rozvoji pedagogů je výměna zkušeností v rámci pedagogického týmu, sdílení osvědčených postupů a vzdělávacích strategií, čímž se učitelé neustále zlepšují ve své práci, zároveň je tak zajištěn jednotný přístup k dětem s ohledem k jejich individuálním potřebám. Zkušenější pedagog vede a podporuje profesně mladšího pedagoga. Pedagog se rozvíjí na základě autoevaluace. Škola podporuje spolupráci mezi pedagogy, mimo jiné i formou vzájemných hospitací.

Pedagogové mají možnost vzdělávat se prostřednictvím kurzů, seminářů, přednášek, webinářů, které prohlubují jejich znalosti a dovednosti v oblastech speciální pedagogiky, nových vzdělávacích přístupů a strategií, ve využití moderních technologií apod.

4. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

4.1 Psychosociální podmínky

Všichni pedagogové se snaží vytvářet prostředí, které bude v dětech budovat pocit jistoty a bezpečí, budou se v něm cítit uvolněně a spokojeně. K tomu přispívají vzájemné vztahy mezi dospělými a dětmi, mezi samotnými dospělými ve smyslu týmu zaměstnanců školy i mezi dospělými a zákonnými zástupci dětí, které jsou postaveny na vzájemné toleranci, důvěře a respektu.

Naším cílem je maximálně možný rozvoj dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami v závislosti na typu a stupni jeho postižení. Rozhodující pro naše pedagogické působení není fyziologický věk dítěte, ale jeho aktuální psychosociomotorická úroveň, na které se nachází. Veškeré nabízené aktivity jsou realizovány tak, aby vyhovovaly individuálním potřebám dětí.

S ohledem na individuální možnosti dětí využíváme multisenzoriálního přístupu, dáváme dětem srozumitelné pokyny, děti oceňujeme pozitivními projevy, poskytujeme dětem pro ně srozumitelnou zpětnou vazbu (slovně, gestem, odměnou), povzbuzujeme v případě neúspěchu, podporujeme aktivní přístup ze strany dětí.

Respektujeme individuální potřeby dětí, reagujeme na ně a hledáme cestu k jejich uspokojování. Děti mají dostatek prostoru pro volnou hru, odpočinek i tvořivé aktivity.

Všechny děti jsou rovnocenné, žádné z dětí není upřednostňováno, děti nesrovnáváme, nepodporujeme soutěžení mezi dětmi.

Vytvářením kladných prosociálních vztahů se snažíme preventivně působit proti výskytu sociálně patologických jevů u dětí. Učitelé si s dětmi stanovují pravidla chování, děti se pravidla učí chápat a používat. Z těchto pravidel vyplývají hranice volnosti dětí.

4.2 Spolupráce se zákonnými zástupci

Podstatou spolupráce mateřské školy se zákonnými zástupci je vzájemná důvěra, otevřená komunikace, vzájemný respekt a partnerství.

Před zahájením docházky do mateřské školy má dítě, společně se zákonnými zástupci, možnost seznámit se s prostory a prostředím celé mateřské školy. Respektujeme individuální adaptační potřeby každého dítěte, např. postupným upravováním délky pobytu dítěte v mateřské škole.

Zákonní zástupci jsou pravidelně informováni o dění v mateřské škole, potřebách a pokrocích dítěte ústně při osobním kontaktu, prostřednictvím nástěnek, Facebooku a webových stránek školy. Ke komunikaci se zákonnými zástupci slouží rovněž aplikace Twigsee. Na začátku školního roku jsou pořádány třídní schůzky, na kterých jsou zákonní zástupci podrobně seznámeni s organizací školního roku, se školním řádem, s možnostmi konzultací s pedagogy, a zároveň zde mohou zákonní zástupci sdělit své podněty, očekávání a připomínky vůči mateřské škole. Své názory a postřehy pak mohou zákonní zástupci zaznamenat i v evaluačních anketách, dotaznících. Zákonní zástupci dětí s povinnou předškolní docházkou mají povinnost dítě řádně

omlouvat prostřednictvím aplikace Twigsee a jsou seznámeni o povinnosti mateřské školy tuto docházku dítěte evidovat.

Probíhají konzultace pedagogů se zákonnými zástupci ohledně výchovně vzdělávacího procesu dětí, zákonným zástupcům jsou doporučovány metody a postupy práce, které by měli uplatňovat v domácím prostředí pro zajištění jednotného přístupu a maximalizování efektivity speciálně pedagogického přístupu ke každému dítěti, jsou jim doporučovány návštěvy odborných lékařů, pracovišť. Není stanoven přesný časový harmonogram těchto konzultací, je vždy na pedagozích a rodičích, kdy si schůzku domluví, kdy je aktuálně potřeba řešit nové skutečnosti ve vývoji dítěte.

Zákonní zástupci se po dohodě s pedagogem aktivně podílí na spolupráci s odbornými lékaři, pedagogicko-psychologickou poradnou, speciálně pedagogickými centry a jinými odbornými pracovišti. V souvislosti s předáváním informací o dítěti mají všichni zaměstnanci mateřské školy povinnost respektovat a dbát pokynů, které vyplývají z evropského Obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR), jsou diskrétní, chrání soukromí rodiny.

Z výše uvedeného vyplývá, že poskytování poradenských služeb v mateřské škole je zajištěno všemi speciálními pedagogy ve spolupráci s ředitelkou školy, zástupkyní ředitelky a školním psychologem.

Zákonní zástupci mají možnost se aktivně zapojit do dění v mateřské škole, např. účastnit se akcí pořádaných mateřskou školou (tematické besídky a tvoření), formou besed o svém povolání, návštěvou jejich pracoviště apod..

4.3 Organizace

Provoz mateřské školy je zajištěn speciálními pedagogy a asistenty pedagogů celodenně. Provoz je od 6:30 do 16:00. Vchody do budovy jsou uzamčeny a vstup je umožněn prostřednictvím videotelefonu, který ovládají pedagogové jednotlivých tříd.

Organizace služeb pedagogů je zajištěna tak, aby byla dětem vždy poskytována optimální speciálně-pedagogická podpora. V rámci dopoledních aktivit je v samostatné logopedické pracovně uskutečňována individuální logopedická práce, která je vedena speciálním pedagogem – logopedem.

Vzhledem k některým průchozím třídám jsou odchody dětí do koupelen a šaten řešeny vzájemnou domluvou jednotlivých učitelek. Z důvodů malé kapacity prostoru jídelny, kterou využívají i žáci základní školy, nedostatečného množství velikostně vyhovujících stolů a židlí pro předškolní děti, je nutno docházení na stravu dělit po třídách. Pitný režim zajišťuje mateřská škola v rámci jednotlivých jídel v jídelně. Zákonní zástupci mají možnost dětem dát vlastní láhev s pitím do třídy. V rámci poobědového odpočinku jsou děti ze tříd MŠ 1, MŠ 2, MŠ 3 sloučeny a rozděleny dle individuální potřeby spánku na skupinu, která spí v ložničce po delší dobu až do odpolední svačiny, a na skupinu, která se po odpočinku po dobu do odpolední svačiny věnuje spontánní hře či nepřímo řízeným činnostem.

Provoz mateřské školy bývá v době letních prázdnin přerušen na základě projednání se zřizovatelem z důvodu celkového úklidu, plánovaných dílčích rekonstrukcí objektu a čerpání dovolené zaměstnanců. Zákonní zástupci jsou vždy včas informováni. Všechny potřebné informace týkající se provozu mateřské školy jsou zákonným zástupcům k dispozici ve Školním řádu.

Režim dne

Ranní scházení/ spontánní hra/ I.blok řízené, nepřímo řízené činnosti

- děti tříd MŠ 1 – MŠ 5 se od 6:30 scházejí v jedné třídě, děti tříd MŠ 6, MŠ 7, které jsou umístěny v protilehlé části budovy, v jiné třídě
- od 7:00, 7:30 jsou děti, v závislosti na příchodu třídních učitelek, již ve svých kmenových třídách
- zákonní zástupci jsou požádáni o příchod s dětmi do 8:00, výjimečně po domluvě později
- po příchodu, přivítání a hygieně následuje spontánní hra dětí, pedagog dle potřeby působí coby průvodce, pomáhá dítěti vybrat hračku, nabízí činnost, probíhá individuální i skupinová hra, nepřímo řízená činnost inspirovaná probíraným tématem
- od 8:00 probíhá ranní kruh, hudební chvilka, pohybová chvilka, kolektivní logopedická činnost, senzomotorická chvilka, individuální i kolektivní řízená činnost

Ranní svačina

- po hygieně odchází na svačinu třídy MŠ 1, MŠ 2, MŠ 3 a MŠ 7 v 8:30
- třídy MŠ 4, MŠ 5 a MŠ 6 je pak v 9:00 v jídelně vystřídají

II. blok řízené/ nepřímo řízené činnosti

- pedagog připravuje hromadné, skupinové řízené hry a činnosti vycházející ze vzdělávacího obsahu, připravuje nabídku pro prožitkové, kooperativní, situační i sociální učení
- pedagog vede individuální činnosti
- v průběhu činností nejsou děti přetěžovány, pedagog vychází z individuálních schopností a dovedností dítěte, respektuje jeho osobní tempo, postupuje od nejjednoduššího ke složitějšímu

Pobyt venku

- pobyt venku zařazujeme v maximální možné míře vzhledem k obsahu vzdělávací činnosti
- pobyt venku se využívá nejen ke spontánní hře dětí, ale i k řízené činnosti, jejíž realizované množství a forma jsou však negativně ovlivněny nedostatečným zázemím pro vykonávání činnosti (chybějící posezení, zastřešený prostor)
- překážkou pro pobyt venku jsou nepříznivé klimatické podmínky (silný vítr, déšť, mráz, mlha a smog)

Oběd

- obědy jsou vydávány od 11:30
- respektujeme individuální stravovací návyky dětí
- nabízíme jídlo, po dohodě se zákonnými zástupci vedeme děti k ochutnání jídla, děti mají možnost určit si množství jídla
- vedeme děti k samostatnosti při nošení jídla, k samostatnému jezení, jezení příborem, uklízení nádobí
- některé děti odchází po obědě domů

Relaxace po obědě, spánek

- jak již bylo výše uvedeno, některé třídy se v tomto okamžiku spojují, aby byla dětem, dle jejich individuální potřeby, zajištěna optimální forma a délka spánku
- předškolní děti, děti s odkladem školní docházky a děti s nižší potřebou spánku odpočívají při poslechu pohádky, relaxační hudby, po odpočinku se věnují hře, nepřímo řízeným činnostem, individuální práci

Odpolední svačina

- odpolední svačina probíhá od 14:00

Odpolední činnosti

- po odpolední svačině se děti postupně rozcházejí domů
- ostatní děti se věnují spontánní hře, nepřímo řízeným činnostem, individuálním činnostem
- pokud je příznivé počasí, tráví děti čas na školní zahradě a zákonným zástupcům jsou předávány venku
- mateřská škola se uzavírá v 16:00

<u>Speciálně pedagogická péče</u>

Na základě doporučení školského poradenského zařízení jsou do naší mateřské školy přijímány děti s přiznanými podpůrnými opatřeními 3. – 5. stupně. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č.27/2016 Sb.

Děti se zrakovým postižením

Děti se zrakovým postižením mohou oční centrum Ottlens, kde se věnují pleoptickо-ortoptickým cvičením pod vedením ortoptické sestry. Péče spočívá v napravování binokulárního vidění u dětí s tupozrakostí, šilháním. Při včasném odhalení a následné terapii brýlovou korekcí, okluzí vedoucího oka mají binokulární vady příznivou prognózu. Pleoptickо-ortoptická cvičení probíhající v mateřské škole jsou zaměřena na skládání obrazců, barevných komponentů, obkreslování, obtahování apod.

Děti s narušenou komunikační schopností

Logopedická péče v mateřské škole je poskytována dětem, ať už je narušení komunikační schopnosti primárním či sekundárním příznakem postižení. Cílem je rozvoj řeči ve všech jazykových rovinách, dle individuálních potřeb budování kompenzačních komunikačních mechanizmů prostřednictvím augmentativní a alternativní komunikace. Kolektivní logopedická péče je součástí hromadných činností a je vedena třídním učitelem – speciálním pedagogem. Individuální logopedická péče je vedena speciálním pedagogem – logopedem na základě individuálního logopedického plánu. Děti jsou na individuální logopedickou práci uvolňovány ze tříd v průběhu celého dopoledne.

Děti se sluchovým postižením

Speciálně pedagogická péče je v našem zařízení poskytována dětem se sluchovou vadou převodního, percepčního či smíšeného typu. Jedná se o děti, u nichž je nedoslýchavost kompenzována sluchadly nebo o děti s kochleárním implantátem. V případě nástupu dítěte bez detekovaného sluchového postižení hraje velice důležitou roli včasná diferenciální diagnostika, správné diagnostikování sluchové vady a tím i co nejdřívější přidělení sluchadel. Postupy při reedukaci sluchu vychází z individuální úrovně sluchových dovedností dítěte – od detekce zvuků, jejich diskriminace, diferenciace až po porozumění řeči, rozlišování distinktivních rysů hlásek. Souběžně s reedukací sluchu dochází k budování řeči.

Děti s mentálním postižením

Hloubka mentální retardace je dána úrovní rozumových schopností, odvíjí se od ní stupeň podpůrnýchopatření a tedy i speciálně pedagogická péče poskytovaná těmto dětem. Podstatné je stanovení aktuální úrovně, na které se dítě nachází, a následné budování dovedností, schopností a znalostí bez ohledu na fyzický věk dítěte. Mentální postižení bývá častým příznakem řady geneticky podmíněných syndromů, epileptických syndromů. V naší mateřské škole máme již zkušenost např. s dětmi s Downovým syndromem, Williamsovým syndromem, Dandy-Walker syndromem, Lennox-Gastaut syndromem, Westovým syndromem či syndromem Dravetové.

Děti s tělesným postižením či zdravotním oslabením

Mezi nejčastější tělesná postižení dětského věku patří dětská mozková obrna, k níž mohou být přidruženy i další postižení či onemocnění. Pro tyto děti je podstatná rehabilitace, fyzioterapeutická cvičení, která se uskutečňují mimo naše zařízení. Speciální pedagog však dbá doporučení odborníků, která jim zprostředkovává zákonný zástupce. V péči o děti s epilepsií je důležité předcházet situacím, které by mohly být spouštěčem záchvatu, a zajistit bezpečnost při již probíhajícím záchvatu. Mezi poruchy centrálního nervového systému spadají i syndrom ADD a syndrom ADHD.

Děti s poruchami chování

Poruchy chování jsou charakterizované dlouhodobým a opakovaným jednáním, které porušuje stanovená sociální pravidla, normy a práva druhých lidí. Mohou se projevovat negativismem, impulzivitou, vzdorovitostí, agresivitou, ničením majetku apod., mohou být projevem chování typickým pro dané vývojové období, mohou být sekundárním jevem jiného primárního postižení, mohou být důsledkem rodinného prostřední a stylu výchovy.

Děti s poruchou autistického spektra

V naší mateřské škole působí zkušení speciální pedagogové, kteří se dlouhodobě zabývají problematikou diagnostikování a péče o děti s poruchou autistického spektra. Péče, rozvoj a vzdělávání dětí využívá prvky programu TEACCH. TEACCH je strukturovaný pedagogický přístup pro děti s poruchami autistického spektra (PAS). Program využívá vizuální podporu, organizaci prostoru a času k zajištění předvídatelnosti, rozvoji dovedností, komunikace a samostatnosti každého jednotlivého dítěte. Rozvoj těchto dovedností zároveň přispívá ke snižování úzkosti a problémového chování, které se často u dětí s touto diagnózou objevuje.

Nezřídka se v naší mateřské škole setkáváme s dětmi, u nichž se výše uvedená postižení vyskytují souběžně. V těchto případech hovoříme o **dětech s kombinovaným postižením**.

Děti se sociálním znevýhodněním

Za dítě se sociálním znevýhodněním považujeme dítě, u něhož v důsledku sociálně podmíněných příčin vznikají bariéry ve vzdělávání. Nejedná se tedy o zdravotní příčiny. Jde například o děti z rodin s nízkým socioekonomickým zázemím, o děti z nedostatečně podnětného domácí prostředí či o děti z rizikového prostředí, které jsou ohroženy patologickými jevy. Sociální znevýhodnění detekuje školské poradenské zařízení. V případě, že pedagog pojme podezření na sociální znevýhodnění dítěte, má k dispozici Posuzovací schéma pro identifikaci dětí se sociálním znevýhodněním, které, spolu s metodikou pro identifikaci dětí a žáků se sociálním znevýhodněním, vydal Národní pedagogický institut. Na základě výsledků je možné zajistit dítěti adekvátní podporu.

Děti s odlišným mateřským jazykem

Děti s odlišným mateřským jazykem, zprostředkovaně mnohdy i jejich zákonní zástupci, potřebují podporu při osvojování českého jazyka. Podporu poskytujeme po celý čas jejich pobytu v mateřské škole, v rámci kolektivní práce, při které individuálně uzpůsobujeme vzdělávací postupy, i při individuální činnosti. Důležitá je spolupráce s rodiči ve smyslu jednotných postupů, které by měly být uplatňovány nejen v mateřské škole, ale i v rodinném prostředí. Důležitá je motivace zákonných zástupců v tom, aby i v domácím prostředí bylo dítě vedeno k používání českého jazyka.

Děti dvouleté

Předškolní vzdělávání lze organizovat pro děti od dvou let věku, je však nezbytné uvědomovat si specifika související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech vývoje dítěte. Dětem poskytujeme podnětné a bezpečné hračky a pomůcky vhodné pro dvouleté děti, bezpečný a zabezpečený nábytek k ukládání hraček a pomůcek, dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, zázemí pro zajištění hygieny a vhodné úložné prostory na náhradní oblečení a hygienické potřeby. Dle potřeby může být upraven režim dne. Nezbytná je i úzká aktivní spolupráce s rodinou dítěte.

Nadané děti

Za nadané považujeme především dítě, které při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Ve spolupráci se školským poradenským zařízením zjišťují pedagogové mateřské školy mimořádné nadání dítěte a zajišťují jeho vzdělávací potřeby.

Pokud podle krizového zákona nastane krizový stav, je mateřská škola povinna vzdělávat děti s povinnou předškolní docházkou distančním způsobem. V této situaci komunikuje mateřská škola dle individuálních možností dětí na školou zvolené komunikační platformě. Účast na distančním vzdělávání je povinná, proto musí být neúčast dítěte ve výuce řádně omluvena zákonnými zástupci.

4.4 Životospráva

Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava, je zachována vhodná skladba jídelníčku a dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů a nápojů. Pitný režim je zajištěn u jednotlivých jídel, děti si mohou vybrat z aktuální nabídky nápojů (voda čaj, mléko). Do třídy si děti pití donáší každé ráno z domu.

Děti nejsou do jídla nuceny, ale snažíme se, aby dítě jídlo ochutnalo. Respektujeme stravovací specifika dětí, především v případě dětí s poruchou autistického spektra. Děti mají možnost říct si o velikost porce, požádat o přídavek. Jsou vedeny k samostatnosti – nosí si nádobí, přinášejí druhé jídlo při obědě, odnášejí si použité nádobí.

Pravidelný denní rytmus je současně i dostatečně flexibilní, aby umožňoval přizpůsobovat se individuálním potřebám dětí a aktuální situaci ve třídě. Dle možností jsou děti každý den dostatečně dlouho venku. Po obědě následuje odpočinek, který trvá alespoň půl hodiny v případě starších dětí a dětí se sníženou potřebou spánku.

Pedagogové se sami chovají podle zásad zdravého životního stylu a poskytují tak dětem přirozený vzor.

4.5 Věcné podmínky

- ve všech třídách je standardní vybavení pro děti předškolního věku
- s ohledem na vzdělávací potřeby dětí jsou prostory tříd dále vybaveny např. plochami pro vizualizaci strukturovaného programu, relaxačním koutkem
- hračky jsou dětem volně přístupné v boxech, skříních a policích
- ve dvou třídách jsou pro činnost s dětmi k dispozici interaktivní tabule
- nevýhodou mateřské školy jsou průchozí prostory některých tříd a umístění jídelny v patře budovy
- prostor určený k odpolednímu spánku dětí je vybaven trvale umístěnými samostatnými postýlkami, ostatní třídy mají k dispozici lehátka, která jsou přes den umístěna v jim určených stojanech
- logopedické pracovny jsou vybaveny logopedickým zrcadlem, logopedickými sondami, rotavibrátorem, logopedickým diagnostickým materiálem a dalšími logopedickými pomůckami
- k dispozici jsou rehabilitační pomůcky – rehabilitační míče, nášlapné kameny, rehabilitační fazole apod.
- pro pohybové aktivity slouží třída upravená na tělocvičnu a venkovní školní zahrada
- chodby a prostory mateřské školy jsou průběžně zdobeny pracemi dětí
- školní zahrada je řádně oplocená, vybavena krytými pískovišti, plastovými a dřevěnými hracími prvky a houpačkami, tabulemi; chodníčky děti využívají k jízdě na odrážedlech a koloběžkách; drobné hračky na zahradu, odrážedla i koloběžky jsou uloženy v uzamčeném skladu hraček; na zahradě je malý kopeček, který v zimě děti využívají na sáňkování a bobování; na zahradě chybí zastřešené posezení se stoly a lavičkami, které by pedagogům nabízelo další možnosti pro plánování venkovních činností; zahrada není přístupná veřejnosti, je však využívána i k pořádání společných akcí všech tříd mateřské školy, akcí s rodiči i kmenovou základní školou

5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

5.1 Vize a cíle vzdělávání

Vize mateřské školy plně souzní s vizí celé naší školy, jejíž je mateřská škola součástí. Jde o budování školy založené na dobré spolupráci mezi žáky/dětmi, pedagogy, zákonnými zástupci a odbornými pracovišti. Školy, která poskytuje vzdělání v bezpečném, respektujícím a vstřícném prostředí, kde se žáci/děti učí nejenom znalostem, ale především dovednostem potřebným pro život. Školy, která se zaměřuje na individuální přístup, kreativitu a inovaci, spolupráci a týmovou práci, etiku a odpovědnost.

Naše mateřská škola je zaměřená na výchovu a vzdělávání dětí s různým typem a stupněm postižení. Zajišťujeme speciálně pedagogickou péči a vzdělávání pedagogy s potřebnou speciálně pedagogickou odborností. Proto i náš školní vzdělávací program klade velký důraz na rozvoj dítěte vzhledem k jeho individuálním potřebám, možnostem a zájmům, který se uskutečňuje v přirozeném a radostném prostředí. Respektujeme přirozené lidské potřeby dětí.

Cíle vzdělávacího programu

- s ohledem na postižení dítěte dosáhnout maximální míry schopností a dovedností a tyto schopnosti využívat v každodenním životě v mateřské školy i doma
- směřovat dítě k co největší samostatnosti v oblasti sebeobsluhy
- rozvíjet komunikační dovednosti dítěte tak, aby bylo schopno vyjádřit svá přání, potřeby, aby bylo schopno domluvit se s ostatními, naslouchat druhým
- rozvíjet sebeuvědomění dítěte, jeho schopnost zvládat emoce
- vytvářet příjemné prostředí, ve kterém se dítě cítí jistě a bezpečně
- podporovat schopnost adaptace na nové prostředí, na změny
- rozvíjet poznávací schopnosti, zájem o učení, schopnost hledat řešení a přijímat chybu, samostatně se rozhodovat
- rozvíjet pohybové dovednosti, povědomí o zdravém životním stylu
- vést děti k fungování ve skupině, ve společnosti, chovat se ohleduplně k druhým, spolupracovat s ostatními
- budovat v dětech povědomí o společenských pravidlech, jejich dodržování
- vytvářet kladný vztah k přírodě, okolí, místu, kde žijí

Vzhledem k typu a stupni postižení jsou v našem ŠVP stanoveny určité specifické cíle, které jsou dány potřebou reedukace postižené funkce a budováním kompenzačních mechanizmů.

Děti se zrakovým postižením

- obnovení binokulárního vidění
- rozvíjení koordinace oko-ruka
- rozvíjení prostorového vidění
- rozvíjení trojrozměrného vidění
- dodržování správných zrakově hygienických návyků

Děti s narušenou komunikační schopností

- při tvorbě řeči uplatňovat návyky osvojené v přípravných cvičeních (dechová, fonační, sluchová cvičení, motorika mluvidel, rytmizace)
- rozvíjet nejen expresivní složku řeči, ale také receptivní
- v závislosti na individuálním narušení komunikační schopnosti rozvíjet jednotlivé jazykové roviny: pragmatická rovina (podporovat užití všech jazykových rovin v interakci s druhými lidmi, uplatňovat komunikační pravidla, vyjádřit svá přání, potřeby, používat osvojené alternativní komunikační mechanizmy,…), morfologicko-syntaktická rovina (podporovat tvorbu vět s adekvátní gramatickou strukturou, učit klást otázky,…), lexikálně-sémantická rovina (rozšiřovat celkovou slovní zásobu, dbát na pochopení významu slova, vztahů mezi pojmy, znát antonyma, synonyma,…), foneticko-fonologická rovina (odstranit nesprávnou, vadnou artikulaci hlásek, posilovat sluchovou diferenciaci hlásek, sluchovou analýzu a syntézu,…)

Děti se sluchovým postižením

- reedukace sluchu
- při rozvoji sluchového vnímání vycházet z Nottinghamské škály, která definuje dílčí cíle (nevnímá zvuky okolí, vnímá zvuky okolí, reaguje na zvuky řeči, identifikuje zvuky okolí, diskriminuje zvuky řeči, rozumí běžným frázím, rozumí řeči bez odezírání, telefonuje)
- rozvoj řeči podporovat odezíráním, znaky

Děti s mentálním postižením

- osvojení základních sebeobslužných a hygienických návyků
- osvojení praktických dovedností – manipulace s různými předměty
- budování komunikace – verbální forma, alternativní způsoby komunikace s důrazem na pragmatickou rovinu jazyka

- maximálně možný rozvoj všech dovedností, schopností a znalostí okolního světa dle individuálních možností

Děti s tělesným postižením či zdravotně oslabené

- v závislosti na typu a stupni postižení učit používat a ovládat technické pomůcky pro motoriku
- maximálně rozvíjet motorické schopnosti postižených orgánů s ohledem na omezení dané postižením, event. zdokonalovat motorické schopnosti nepostižených orgánů

Děti s poruchami chování

- nastavení jasných a dítěti srozumitelných pravidel, důsledné dbaní na dodržování těchto pravidel
- soustředění se na kladné stránky dítěte, oceňování pozitivního chování
- úzká spolupráce se školním poradenským pracovištěm, stanovení postupu pro zvládnutí krizové situace

Děti s poruchou autistického spektra

- vizualizace
- strukturování prostředí, času a činností
- rozvoj komunikačních dovedností, funkční komunikace (využití alternativní a augmentativní komunikace)
- podpora sociálních dovedností a porozumění sociálním situacím
- podpora zvládání změn a rozvoje autoregulace
- rozvoj hry a schopnosti sdílení pozornosti

Děti s kombinovaným postižením

- podle druhů a stupňů postižení, která se u dítěte vyskytují, je nutno rozvíjet jednotlivé postižené funkce, jak je uvedeno výše

Děti se sociálním znevýhodněním

- snižovat důsledky sociálního znevýhodnění ve smyslu úspěšné adaptace na běžné vzdělávání, rozvoj všech složek osobnosti dítěte, jeho schopností, dovedností a znalostí
- nabízet podněty, které dětem chybí

Děti s odlišným mateřským jazykem

- podpora osvojení nového jazyka prostřednictvím jasné a srozumitelné komunikace, kterou dle individuálních potřeb dítěte můžeme doplňovat gesty, ukazováním, obrázkem
- respektovat individuální tempo v osvojování nového jazyka, fakt, že dítě může být po určitou dobu jen pasivním příjemcem českého jazyka, ne hned jej aktivně užívat

Dvouleté děti

- podpora adaptace na nové prostředí a socializace v dětském kolektivu
- podpora ve zdokonalování zvládání základních hygienických a sebeobslužných návyků
- rozvoj všech složek osobnosti hravou formou

Nadané děti

- prostřednictvím náročnějších zadání úkolů či nabízenými pomůckami podporovat rozvoj oblasti, ve které je dítě nadané
- posilovat ostatní oblasti vývoje dítěte, které mohou být u nadaných dětí naopak oslabeny (např. sociální chování, emoční inteligence, sebeobsluha)

5.2. Vzdělávací strategie

Pro rozvoj osobnosti každého dítěte uplatňujeme odpovídající metody a formy práce, vzdělávací strategie. Využíváme senzorické hraní, prožitkové a kooperativní učení hrou, podporujeme dětskou zvídavost a potřebu objevovat, podněcujeme radost dítěte z učení, jeho zájem poznávat nové, získávat zkušenosti a osvojovat si nové dovednosti. Poskytujeme dítěti dostatek prostoru pro spontánní aktivity a jeho vlastní plány. Uplatňujme situační učení, vytváříme situace, které poskytují dítěti srozumitelné praktické ukázky životních souvislostí. Významnou roli v procesu učení sehrává spontánní sociální učení založené na principu přirozené nápodoby. Spontánní i nepřímo řízené a řízené aktivity, hromadné, skupinové i individuální jsou vzájemně provázané a vyvážené tak, aby odpovídaly potřebám a možnostem dítěte. Vzdělávací nabídka umožňuje individuální volbu a aktivní účast dítěte. Vytváříme podnětné prostředí a nabízíme dítěti příležitosti pro poznávání a porozumění sebe samého i světu kolem něj.

Vzdělávací strategie klíčových kompetencí a gramotností

Klíčová kompetence k učení

Očekávaný výsledek učení	**Možné strategie**
Při učení využívá strategii pokusu a omylu.	zkoumání a objevování, prožitkové učení, hra (nepřímo řízená), manipulační hra
Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost.	spontánní učení, námětová a strukturovaná hra, kooperativní učení, individuální učení
Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje.	badatelské činnosti, sociální učení, situační učení, senzorická hra, situační učení
Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích.	kooperativní učení, porovnávání, nápodoba, reflexe, sebehodnocení, motivační systémy

Klíčová kompetence komunikační

Očekávaný výsledek učení	**Možné strategie**
Vyjadřuje se různými způsoby.	spontánní učení, námětová hra, sociální učení, náhradní komunikační systémy, vhodný komunikační vzor, jednoduchý, srozumitelný komunikační styl
Prezentuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny.	prožitkové učení, zkoumání a objevování, reflexe, naslouchání druhým
Klade otázky a hledá na ně odpovědi.	zkoumání a objevování, prožitkové učení, situační učení, ověřování porozumění
Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává.	hromadná forma (divadla, muzea), dětské portfolio, informační učení, nabídka rozmanitých informačních systémů
Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace.	nápodoba, sociální učení

Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti

Očekávaný výsledek učení	**Možné strategie**
Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí.	prožitkové učení, zkoumání a objevování, pozorování, společné tvoření pravidel a jejich respektování
Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji.	situační učení, sociální učení, vysvětlování souvislostí, recyklace, třídění odpadu
Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí.	Námětová hra, reflexe, vedení k samostatnosti
Přispívá k fungování společenství v MŠ.	skupinová forma, kooperativní učení, spolupráce s rodiči
Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých.	sociální učení, situační učení
Identifikuje nespravedlnost a učí se na ni reagovat.	diskuse, situační učení, reflexe

Klíčová kompetence osobnostní a sociální

Očekávaný výsledek učení	**Možné strategie**
Odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování i komunikaci.	sociální učení, kooperativní učení, spontánní hra
Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého.	sociální učení, sebeobslužné dovednosti
Pojmenuje vlastní silné stránky.	formativní přístup, porovnávání, sociální učení, sebereflexe, sebehodnocení
Projevuje důvěru v sebe sama.	reflexe, podpora osobnosti dítěte, hudebně pohybové aktivity
Vyjadřuje svůj názor.	dětské portfolio, individuální forma, sebereflexe
Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým.	sociální učení, skupinová forma
Rozlišuje vhodné a nevhodné chování.	skupinová forma, sociální učení
Chová se v souladu se základními společenskými pravidly.	nápodoba, situační učení, dramatizace

Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní

Očekávaný výsledek učení	**Možné strategie**
Přichází s vlastními nápady.	spontánní učení, prožitkové učení, situační učení, námětová hra, tvořivé činnosti
Navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností.	řízené činnosti, projektové učení, zkoumání, kooperativní učení, seznamování s různými profesemi
Ke změnám přistupuje jako k příležitostem.	informační učení, námětová hra, skupinová forma, sociální učení
Dokáže měnit cesty k dosažení cíle.	porovnávání, zkoumání, spontánní a prožitkové učení, podpora rozhodování
Dokončí, co započalo.	řízené činnosti, nepřímo řízená hra, formativní přístup, motivační systém
Organizuje a realizuje svoje činnosti.	hra, nápodoba, námětová hra, kooperativní učení a hra, prožitkové učení
Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi.	kooperační učení, hra, situační a sociální učení
Spolupodílí se na společných rozhodnutích.	reflexe, porovnávání, situační učení
Oceňuje práci i úsilí druhých.	reflexe, kooperativní učení

Klíčová kompetence k řešení problémů

Očekávaný výsledek učení	**Možné strategie**
Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů.	reflexe, nápodoba, sociální učení, zvládání emocí svých i druhých
Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti.	kooperativní učení, spontánní učení, zkoumání, vytváření problémové situace, řešení a přenos do reálného života
Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje.	badatelské činnosti, pozorování, nápodoba
Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací.	badatelské činnosti, pokusy, projektové učení, řešení praktických situací
Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli.	badatelské činnosti, pokusy, situační učení
Tvořivě pracuje s informacemi.	pokusy, informační učení, reflexe, práce s různými informačními zdroji

Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů.	informační učení, pozorování, řízené činnosti, preventivní a krizové scénáře

Klíčová kompetence kulturní

Očekávaný výsledek učení	**Možné strategie**
Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí.	prožitkové učení, komunitní kruhy, návštěvy kulturních zařízení a akcí
Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty.	spontánní učení, reflexe, individuální forma
Zapojuje se do tvůrčích činností.	formativní přístup, připravené prostředí, tvorba výzdoby, péče o prostředí třídy a okolí mateřské školy
Přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti.	sociální, situační a kooperativní učení, povědomí o tradicích a zvycích

Klíčová kompetence digitální

Očekávaný výsledek učení	**Možné strategie**
Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe.	situační učení, zkoumání a objevování, vysvětlování souvislostí, práce s daty, základy programování
Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií.	pravidla využívání technologií, sebereflexe, kooperativní učení
Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy.	procesuální témata, podpora rozhodování

Čtenářská gramotnost

- volně dostupné knihy
- návštěvy institucí (knihovna, muzeum, …)
- využití aktuálního dění
- tvořivé činnosti
- předčítání
- diskuze nad dějem
- kladení otázek
- vyprávění
- tvoření vlastních příběhů

- recitace
- audio příběhy, pohádky

Matematická gramotnost

- manipulační činnosti
- hry s pravidly
- hledání vlastního řešení
- představivost
- srovnávání
- konstrukční hry
- logické hry
- pohybové hry
- prostorová orientace

5.3 Pedagogické diagnostikování

Pedagogické diagnostikování coby proces je v naší mateřské škole základem pro individualizovanou práci s každým jednotlivým dítětem. Diagnostikováním zjistíme aktuální úroveň schopností, dovedností a znalostí dítěte, dále nám průběžné a systematické diagnostikování ukazuje posun a pokrok dítěte směrem k dosažení očekávaných výsledků učení klíčových kompetencí a oblastí vzdělávání. Z diagnostikování následně vychází plánování hromadných, skupinových i individuálních činností, je podkladem pro spolupráci se zákonnými zástupci, školskými poradenskými zařízeními, odbornými lékaři a lékařskými pracovišti. Na jeho základě jsou, dle individuální potřeby, zákonným zástupcům doporučovány další kroky k případnému dořešení diagnózy dítěte – spolupráce se školským poradenským zařízením a odbornými lékaři. V případě dětí s podpůrnými opatřeními je průběžné pedagogické diagnostikování podstatné pro diferenciální diagnostiku. V neposlední řadě jsou závěry z diagnostikování předávány do základní školy prostřednictvím formuláře Výsledky pedagogického diagnostikování.

Nástroje diagnostikování

- pozorování dítěte – pedagogové sledují dítě, jeho chování, potřeby, reakce, návyky při různých typech činností během celého dne v mateřské škole
- rozhovor s kolegy – vzájemné sdílení mezi pedagogy, pedagogy a asistenty pedagogů poskytují více informací, postřehů a úhlů pohledů na jednotlivé děti
- rozhovor se zákonnými zástupci – rozhovor je zdrojem informací o dítěti, o jeho chování mimo mateřskou školu, o očekávání zákonných zástupců, poskytuje pedagogům zpětnou vazbu, je prostředkem pro společné působení mateřské školy a rodiny na dítě

- rozhovor s dítětem – dle komunikačních dovedností dítěte může prostřednictvím individuálního rozhovoru pedagog budovat důvěru, dozvědět se o vnitřním prožívání dítěte, jeho vnímání světa
- záznamové archy Edukačně-hodnotící profil – jedná se o předem připravené záznamy, které slouží k zachycení jednotlivých konkrétních oblastí vývoje dítěte
- fotodokumentace, videozáznamy
- diagnostické portfolio dítěte

5.4 Individualizace

Individualizace je přirozenou součástí každodenní vzdělávací činnosti v naší mateřské škole. Na základě pravidelného a průběžného diagnostikování, spolupráce se zákonnými zástupci, školskými poradenskými zařízeními a odborníky přizpůsobujeme činnosti potřebám dětí. Diferencujeme činnosti a komunikační formu jejich zadávání, zajišťujeme, aby každé dítě mělo možnost rozvíjet svůj potenciál svým tempem, prožívat pocit úspěchu a radost z učení. Toho dosáhneme, pokud nastavíme jasná pravidla fungování v kolektivu, vizualizujeme dle potřeby strukturu dne, podpoříme porozumění jednotlivým denním situacím prostřednictvím gest, znaků, obrázků, piktogramů. Každé dítě potřebuje odlišnou míru podpory v jiných oblastech rozvoje v závislosti na typu a stupni postižení, od sebeobslužných činností přes motorické, sociální, emoční, komunikační až po myšlenkové.

Plán pedagogické podpory není v naší mateřské škole realizován. V případě, kdy je doporučeno školským poradenským zařízením vytvoření individuálního vzdělávacího plánu a ředitelka školy jej povolí, příslušní pedagogové zpracují individuální vzdělávací plán a seznámí s ním zákonné zástupce. Zákonní zástupci mají možnost se k plánu vyjádřit či požádat o doplnění.

Pokud zákonný zástupce dítěte písemně oznámí mateřské škole záměr vzdělávat své dítě individuálně, jsou zákonným zástupcům doporučeny oblasti, ve kterých má dítě vzdělávat, a je mu oznámena povinnost zajistit účast dítěte u ověřování průběhu individuálního vzdělávání. Způsob a termíny ověření stanoví ředitelka školy. Výstupem ověření je zápis, který vyhotoví mateřská škola. Tento zápis z ověření se pak předává řediteli základní školy, který požádal o předání výsledků pedagogického diagnostikování.

6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

6.1 Integrované bloky

Vzdělávací obsah je rozdělen do čtyř integrovaných bloků (IB). Pro zpracování integrovaných bloků jsme zvolili elektivní přístup. Zpracování navazuje na vizualizaci motivačního názvu našeho školního vzdělávacího programu „Každý jiný, každý důležitý“. Tak jak je jedinečnost každého jednotlivého puzzle dílku symbolem individuality každého účastníka vzdělávacího programu, tak je i symbolem jedinečnosti jednotlivých integrovaných bloků. Složením pestré nabídky vzdělávacího obsahu integrovaných bloků podporujeme rozvoj a růst jednotlivých složek osobnosti každého dítěte. Inspirací pro obsah integrovaných bloků jsou barvy a jim připisované vlastnosti. Pedagog si vždy zvolí jeden z integrovaných bloků a z něj vyvodí tematický celek, se kterým bude po určitou dobu pracovat. Děti se mohou, v závislosti na jejich schopnostech, podílet na utváření náplně a délce integrovaného bloku. Pro záznam plánování slouží formulář Plán tematického celku.

IB Se zelenou do přírody

Zelená barva je spojována s přírodou, klidem a bezpečím. Smyslem tohoto IB je seznámit děti s živou i neživou přírodou, co nás s ní spojuje, jak se v ní a k ní máme chovat, abychom se v ní mohli cítit bezpečně. Jaký je koloběh života v přírodě, jaké znalosti, dovednosti a tradice nám předali naši předci v souvislosti s přírodou.

IB S červenou k srdci

Červená barva coby symbol krve, lásky, důvěrnosti a síly nás vede k nám samotným, k poznání našeho těla po fyzické i emoční stránce. Smyslem IB je seznámit děti s člověkem, jeho jedinečností, jeho prožíváním a emocemi, co je člověku prospěšné a co ne. Rozvíjí a podporuje schopnost budovat vztahy nejen s vrstevníky, ale i dospělými

IB Se žlutou ke slunci

Žlutá barva v sobě nese touhu rozvíjet se a přátelství, proto je smyslem tohoto IB podporovat a vést děti k poznání různorodých činností, pracovních dovedností a návyků, ke kreativitě a iniciativě, k dosažení schopností zdánlivě nedosažitelných jako je nám nedosažitelné Slunce. Zaměřuje se na důležitost přátelství, vztahů s druhými lidmi nejen v primární rodině a na zapojení se do společnosti.

IB S modrou do nebe

Modrá barva je spojena s nebem, vodou, inteligencí, autoritou a stabilitou. Smyslem tohoto IB je širokou nabídkou činností rozvíjet u dětí inteligenci, ať už se jedná o inteligenci hudební, logicko-matematickou, prostorovou, interpersonální, intrapersonální, lingvistickou či jinou. Zprostředkováním vědomostí o tradicích a svátcích naší země ukotvit děti ve společnosti, ve které vyrůstají. Budovat u nich povědomí o času, jeho danosti a plynutí.

Očekávané výsledky učení k IB Se zelenou do přírody

Dítě a jeho tělo

- Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost.
- Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel.
- Zvládá základy grafomotoriky.
- Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu.
- Vyhledává příležitosti k pohybu.
- Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost.
- Překonává fyzické překážky.
- Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí.
- Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky.

Dítě a jeho psychika

- Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění.
- Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi.
- Pracuje s jednou i s více podmínkami v zadání.
- Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře.
- Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie.
- Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči.
- Pozná a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno.
- Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově.
- Rozpozná rým, rytmizuje.
- Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj.
- Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu.
- Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.
- Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění.
- Porovná kvantitu na základě manipulace, zaznamená ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů.
- Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy.
- Sestavuje prostorové objekty podle předlohy.

Dítě, ten druhý a společnost

- Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin.
- Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití.
- Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou.
- Spolupodílí se na udržování regionálních tradic.
- Přijímá různé sociální role.
- Ovlivňuje směřování společné činnosti.

Dítě a svět

- Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci.
- Pojmenuje a rozlišuje některé objekty ze živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy.
- Porovná charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody.
- Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi.
- Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy.
- Respektuje různé formy života.
- Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.
- Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích
- Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí.
- Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim.
- Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi.

Očekávané výsledky učení k IB S červenou k srdci

Dítě a jeho tělo

- Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce.
- Zachovává správné držení těla.
- Naplňuje své biologické potřeby.
- Zvládá základní pohybové dovednosti.
- Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost.
- Koordinuje pohyby těla, ruky a oka.
- Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel.
- Zvládá základy grafomotoriky.
- Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou.
- Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu.
- Vyhledává příležitosti k pohybu.
- Zvládá sebeobsluhu.
- Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem.
- Zvládá sebeobsluhu.
- Překonává fyzické překážky.
- Má osvojené základní hygienické návyky.
- Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí.

Dítě a jeho psychika

- Orientuje se v základních emocích a pocitech.
- Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám.
- Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění.
- Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat.
- Ověří správnost řešení.

- Pozná a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno.
- Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuluje věty.
- Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči.
- Pracuje s jednou i s více podmínkami v zadání.
- Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově.
- Rozpozná rým, rytmizuje.
- Formuluje instrukce a předá je ostatním.
- Rozliší český jazyk od jiných jazyků.
- Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu.
- Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění.
- Určí míru objektů a porovná je pomocí poměřování.
- Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními.
- Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností.

Dítě, ten druhý a společnost

- Poradí si v nové situaci.
- Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami.
- Navazuje a udržuje dětská přátelství.
- Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi.
- Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou.
- Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu.
- Začlení se do skupiny.

Dítě a svět

- Respektuje různé formy života.
- Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.
- Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.
- Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí.

Očekávané výsledky učení k IB Se žlutou ke slunci

Dítě a jeho tělo

- Rozlišuje pomocí všech smyslů.
- Naplňuje své biologické potřeby.
- Koordinuje pohyby těla, ruky a oka.
- Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel.
- Zvládá základy grafomotoriky.
- Zvládá sebeobsluhu.
- Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami.
- Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem.
- Zvládá sebeobsluhu.

- Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky.

Dítě a jeho psychika

- Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní i bez jejich opory.
- Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám.
- Navazuje a rozvíjí citové vazby.
- Vyrovná se s neúspěchem.
- Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat.
- Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech.
- Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů.
- Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.
- Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat.
- Rozliší český jazyk od jiných jazyků.
- Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj.
- Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními.

Dítě, ten druhý a společnost

- Začlení se do skupiny.
- Přijímá různé sociální role.
- Ovlivňuje směřování společné činnosti.
- Navazuje a udržuje dětská přátelství.
- Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi.
- Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu.
- Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití.
- Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou.
- Pojmenuje místo a zemi, ve které žije.
- Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech.
- Spolupodílí se na udržování regionálních tradic.
- Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou.
- Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými.
- Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu.

Dítě a svět

- Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci.
- Pojmenuje a rozlišuje některé objekty ze živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy.
- Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi.
- Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.
- Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.
- Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim.
- Udržuje pořádek v blízkém prostředí.
- Rozpozná udržitelné přístupy v běžných životních situacích a umí je uplatnit.

Očekávané výsledky učení k IB S modrou do nebe

Dítě a jeho tělo

- Zvládá základní pohybové dovednosti.
- Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel.
- Zvládá základy grafomotoriky.
- Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou.
- Vyhledává příležitosti k pohybu.
- Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami.
- Zvládá sebeobsluhu.
- Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost.
- Má osvojené základní hygienické návyky.

Dítě a jeho psychika

- Určí a využije při činnostech pravidelnosti, rytmus a zákonitosti, včetně symetrie.
- Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či v příběhu.
- Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi.
- Pracuje s jednou i s více podmínkami v zadání.
- Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů.
- Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře.
- Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.
- Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči.
- Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat.
- Vypráví jednoduchý děj.
- Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí.
- Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav.
- Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu.
- Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.
- Roztřídí, vybere, páruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností.
- Porovná kvantitu na základě manipulace, zaznamená ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů.
- Určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálném prostředí, rozliší rovinné a prostorové útvary.
- Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy.
- Sestavuje prostorové objekty podle předlohy.
- Určí míru objektů a porovná je pomocí poměřování.
- Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času.
- Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění.

Dítě, ten druhý a společnost

- Poradí si v nové situaci.
- Navazuje a udržuje dětská přátelství.
- Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu.
- Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých.
- Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými.
- Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech.
- Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami.
- Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností.
- Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech.

Dítě a svět

- Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.
- Jedná bezpečně na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání.
- Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích.
- Porovná charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody.
- Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi.
- Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi.

6.2 Další projekty a programy

Nabídka vzdělávacích činností naší mateřské školy je pravidelně rozšířena o programy, které pro nás připravují jiné organizace. Jejich smyslem je prohloubit dětské poznávání okolního světa, získávání zkušeností s kulturou, tradicemi, městem, ve kterém žijeme, získávání nových dovedností. Jedná se o programy Městské knihovny Šumperk, ekoprogramy Střediska volného času Doris Šumperk. Pedagogové organizují projekty prostřednictvím Operačního systému Jana Amose Komenského. Dále pravidelně navštěvujeme Kino Oko Šumperk, Divadlo Šumperk, dopravní hřiště v Mohelnici. Spolupracujeme se Střední zdravotnickou školou Šumperk, jejíž studenti si pro nás připravují předvánoční besídku s tvořením.

7. AUTOEVALUACE

Autoevaluace je proces neustálého sledování a vyhodnocování s cílem zjistit aktuální informace o stavu školy a výchovně vzdělávacím procesu, a tím získat podklady pro plánování a realizaci dalšího rozvoje.

Oblasti autoevaluace

- naplňování cílů školního vzdělávacího programu
- kvalita podmínek vzdělávání
- způsob zpracování učiva
- výsledky vzdělávání

Nástroje autoevaluace

- pozorování, monitorování, rozhovory, slovní rozbory
- dotazníky, hospitace
- portfolia dětí
- rozbor dokumentace na úrovni tříd, školy

7.1 Plán autoevaluace

Vyhodnocování denních činností

- provádí: pedagog, asistent pedagoga, logoped, zákonný zástupce
- časový plán: denně
- forma: slovní reflexe pedagogem i dětmi, rozhovory s dětmi, s rodiči, ostatními pedagogy (co se povedlo x nepovedlo, líbilo x nelíbilo, co je třeba opakováním upevnit)

Hodnocení rozvoje dítěte

- provádí: pedagog, asistent pedagoga, logoped, zákonný zástupce
- časový plán: v průběhu celého školního roku
- forma: pozorování, rozhovor s dítětem, rozhovor s kolegy, rozhovor se zákonnými zástupci, individuální forma zaznamenávání pokroků dle preferencí pedagoga, diagnostické portfolio, záznamový arch edukačně-hodnotící profil

Evaluace tematického celku

- provádí: pedagog
- časový plán: po ukončení tematického celku
- forma: písemné hodnocení (splnění cílů tematického celku, směřování k dosažení očekávaných výsledků učení, uplatnění klíčových kompetencí…)

Měsíční zhodnocení individuálního logopedického plánu

- provádí: školský logoped
- časový plán: 1x měsíčně
- forma: písemné hodnocení (zhodnocení stanovených komunikačních cílů, plán dalšího postupu individuální práce…)

Vyhodnocení naplňování individuálně vzdělávacího plánu

- provádí: pedagog
- časový plán: konec školního roku
- forma: písemné hodnocení (zhodnocení priorit vzdělávání, metod a organizace výuky, dosažení cílů vzdělávání…)

Měsíční hodnocení výchovně-vzdělávacího procesu a kvalit podmínek vzdělávání

- provádí: kolektiv pedagogů mateřské školy
- časový plán: 1x měsíčně na pravidelných metodických sdruženích nebo dle individuální potřeby
- forma: diskuze, rozhovory, analýzy (vedoucí učitelka provádí zápis)

Čtvrtletní hodnocení výchovně-vzdělávacího procesu a kvalit podmínek vzdělávání

- provádí: ředitelka školy, kolektiv pedagogů mateřské školy
- časový plán: 4x ročně na pedagogických radách
- forma: diskuze, rozhovory, analýzy (vedoucí učitelka provádí zápis)

Hospitace, vzájemné hospitace

- provádí: zástupkyně ředitelky, pedagog, asistent pedagoga, školský logoped
- časový plán: v průběhu školního roku
- forma: písemné hodnocení, rozbor, diskuze (rozbor pozorování, vyhodnocení, stanovení závěrů)

Roční evaluace

- provádí: třídní učitelka, zástupkyně ředitelky
- časový plán: konec školního roku
- forma: písemná – třídní učitelky zhodnotí průběh celého školního roku, na základě těchto dílčích hodnocení vypracuje vedoucí učitelka celkové zhodnocení mateřské školy do výroční zprávy školy

Hodnocení dítěte pro potřeby školského poradenského zařízení, městských úřadů, okresního soudu, policie

- provádí: ředitelka školy, pedagog, školský logoped
- časový plán: průběžně, na základě vyžádání příslušné instituce
- forma: písemná (informace dle požadavků dané instituce)

Evaluační dotazník pro zákonné zástupce

- provádí: zákonní zástupci
- časový plán: konec školního roku
- forma: písemná (hodnocení výchovně-vzdělávacího procesu, přístupu pedagogů, materiálních podmínek…)

Evaluační dotazník pro pedagogy

- provádí: zástupkyně ředitelky, pedagog, asistent pedagoga, školský logoped
- časový plán: konec školního roku
- forma: písemná (hodnocení výchovně-vzdělávací činnosti, organizace, materiálních podmínek…)